

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/144901,381-Akt-oskarzenia-przeciwko-Henrykowi-M.html>
01.03.2026, 13:58

381. Akt oskarżenia przeciwko Henrykowi M.

W dniu 20 maja 2021 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie skierował do Sądu Rejonowego w Stalowej Woli akt oskarżenia przeciwko byłemu funkcjonariuszowi Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Tarnobrzegu - Henrykowi M., zarzucając mu przekroczenie uprawnień podczas wykonywania czynności służbowych związanych z zatrzymaniem, konwojowaniem i osadzeniem w milicyjnej Izbie Zatrzymań działacza Ruchu „Wolność i Pokój” - Marcina M.

Henryk M. wziął udział w pobiciu Marcina M. uczestnika demonstracji zorganizowanej dla poparcia strajkujących robotników w Hucie Stalowa Wola, działacza Ruchu „Wolność i Pokój”, który został zatrzymany w dniu 28 sierpnia 1988 r. i był konwojowany przez funkcjonariuszy Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Tarnobrzegu, do których należał także oskarżony.

Ruch „Wolność i Pokój” było to ugrupowanie społeczno polityczne, opozycyjne wobec władz komunistycznych, działające w latach 1985-1992. Ruch prowadził działania propagandowe i protestacyjne na terenie całego kraju. Jego celem była obrona praw człowieka, poszerzenie swobód obywatelskich, ochrona mniejszości, zniesienie kary śmierci, działania proekologiczne i pacyfistyczne. Członkowie Ruchu działali kierując się zasadą tak zwanego „biernego oporu”.

W dniu 28 sierpnia 1988 r. po Mszy św. około godziny 13.00, w pobliżu Kościoła Matki Boskiej Królowej Polski w Stalowej Woli, uformowała się grupa osób, która z transparentami, ulotkami oraz okrzykami o treści antykomunistycznej lub popierającymi „Solidarność” wyruszyła w kierunku Huty w Stalowej Woli. Do manifestacji spontanicznie przyłączali się mieszkańcy miasta. W okolicach przejazdu kolejowego funkcjonariusze MO, ZOMO i SB przeprowadzili interwencję w stosunku do najbardziej aktywnych uczestników demonstracji. Jednym z zatrzymanych był Marcin M., który wraz z innymi demonstrantami usiadł na chodniku, stawiając bierny opór wobec agresywnie zachowujących się funkcjonariuszy. Został jednak podniesiony i siłą doprowadzony do znajdującej się w pobliżu Komendy MO w Stalowej Woli. W budynku komendy umundurowani funkcjonariusze ZOMO ustawieni w szpaler uderzali kolejno doprowadzane osoby. Następnie Marcin M. został przewieziony do Komendy MO w Nisku, gdzie powitał go podobny szpaler funkcjonariuszy ZOMO, bijących wprowadzanych uczestników demonstracji. Pokrzywdzonego bito także w jednym z pomieszczeń służbowych miejscowej komendy, przez czas nie krótszy niż 30 minut, uderzając go po całym ciele otwartą dłońią, pięścią oraz kopiąc, w reakcji na odpowiedzi, które nie zadowalały funkcjonariuszy lub też na brak odpowiedzi na zadawane pytania. Następnie Marcin M. został osadzony w Izbie Zatrzymań, która mieściła się w piwnicach komendy, gdzie przebywał dwie doby do czasu doprowadzenia go do Kolegium do Spraw Wykroczeń. Podczas rozprawy przed Kolegium do Spraw Wykroczeń Marcin M. rozpoznał Henryka M. wśród funkcjonariuszy składających zeznania w charakterze świadków, jako współsprawcę pobicia w jednym z pomieszczeń komendy. Fakt rozpoznania

został odnotowany w protokole z posiedzenia Kolegium.

W wyniku przeprowadzonej później w Krakowie obdukcji lekarskiej stwierdzono na ciele Marcina M. obrażenia pochodzące od uderzeń gumowa pałką oraz najprawdopodobniej wstrząs mózgu.

Czyn zarzucony oskarżonemu w akcie oskarżenia został opisany w art. 231 § 1 kk i art. 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i jest zagrożony karą pozbawienia wolności do lat 3.

W dniu 28 lutego 2024 r. Sąd Rejonowy w Nisku uznał Henryka M. za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu i skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat oraz orzekł o wymierzeniu kary grzywny i zasądził od oskarżonego pokrycie całości kosztów sądowych. Sąd nakazał także podanie wyroku do publicznej wiadomości oraz zobowiązał skazanego do przeproszenie pokrzywdzonego Marcina M.

Po rozpatrzeniu apelacji obrońcy skazanego Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu w dniu 18 czerwca 2024 r. umorzył postępowanie karne wobec przedawnienia karalności zbrodni komunistycznej.